

Endringsforslag til kommuneplanens handlingsdel 2023-2026 for Øvre Eiker kommune

Forslag til endringer fremmet i økonomiplanutvalget 23.november 2022 av Høyre, Venstre,
Krf og Frp

Innledning

Dette er det fjerde og siste budsjettforslaget de fire samarbeidspartiene i opposisjon – Høyre, Venstre, Krf og Frp – legger fram i kommunestyreperioden 2019-2023, i en tid hvor vi må forholde oss til større usikkerhet enn vanlig angående hva det neste året vil bringe, både for verden, Norge og Øvre Eiker.

Selv om vi går mot potensielt vanskelige tider for mange av oss, fortsetter vi å være optimistiske på Øvre Eiker sine vegne. Vi fortsetter å se en betydelig vekst i innbyggertallet i kommunen, noe som bidrar til stadig bedre skatteinngang, og dermed et handlingsrom med tanke på hvordan vi kan utvikle tjenestene våre både for nye og eksisterende innbyggere. Vi har store investeringsbehov foran oss, men samtidig en lav gjeldsgrad sammenliknet med liknende kommuner, noe som gir oss lavere eksponering mot høyere rente på kort sikt, og mulighet til å løfte viktige investeringer i årene framover.

Vi legger, som tidligere, fram et budsjett vi mener vil bidra til å utvikle kommunen vår videre, og som tar Øvre Eiker framover. På driftssiden gjør vi relativt små, men i våre øyne viktige justeringer for å gjøre kommunen bedre. Vi styrker rammen til seksjon oppvekst, både for å kunne øke lærertettheten, men også fortsette styrkingen av arbeidet med psykisk helse i skolen. Vi mener det er riktig å begrense veksten i rådhusnære tjenester noe i denne perioden, og prioriterer å øke rammene ute i tjenestene, og dessuten bruke de mulighetene som ligger i frivilligheten, ideelle og private tjenestetilbydere, til å løse kommunens utfordringer mest mulig effektivt i samspill med disse.

I investeringsbudsjettet gjør vi en rekke justeringer. Først og fremst i form av å justere den totale rammen for 10-års perioden ned for å unngå at kostnadene til gjeldsbetjening havner på et nivå hvor det går ut over kvaliteten i tjenestene, eller det må innføres eiendomsskatt. Vi reduserer den forventede rammen for enkelte prosjekter, da særlig oppgradering av Rådhuset, til fordel for en satsning på utvikling i alle stedene våre. Dette innebærer spesifikt bevilgninger til sikker avvikling av trafikk rundt Vestfossen-skolene, planleggingsmidler til permanent utvidelse av oppvekstarealene på Ormåsen, samt det vi håper kan bli en permanent, snarlig løsning for Solbakken barnehage i Skotselv. Fordi tidslinjen for en permanent løsning for Hokksund barneskole per nå er usikker, og mange elever i alle tilfeller kommer til å gå hele sin barneskolegang på eksisterende skole på Lerberg, mener vi også at det er riktig å bevilge midler til å forbedre forholdene for de elevene og lærerne som er der i dag.

Til slutt fremmer vi en serie verbalforslag som blant annet skal bidra til å gjøre Øvre Eiker til en grønnere og mer miljøvennlig kommune, med fokus på blant annet mer miljøvennlig og effektiv samferdsel, og bedre tilrettelegging for fotgjengere og syklister. Øvre Eiker har stilt opp for Ukraina og ukrainere i 2022 – det skal vi fortsette med i 2023, og så lenge det er behov for det!

Øvre Eiker, 23.november 2023

Adrian Tollefsen, Fellesgruppeleder (H)

Marianne Werp, Gruppeleder, Høyre

Andreas Størdal, Gruppeleder, Venstre

Trond Bermingrud, Gruppeleder, Frp

Kjell Erland Grønbeck, Gruppeleder, Krf

A. Foreslåtte endringer til driftsbudsjettet

Hvis ikke annet er spesifisert, foreslås endringene iverksatt fra 1 januar 2023 og med virkning for hele handlingsplanperioden.

Endringer til driftsbudsjettet for seksjon Oppvekst

A.1 **Styrking** av grunnbemanning i skolene med **1,500,000**. Det forutsettes at midlene benyttes til økte lærerressurser med et spesielt fokus på tidlig innsats i skolen.

A.2 Styrking av satsningen på psykisk helse gjennom **en bevilgning på 500,000** til en 50% psykologstilling i seksjon Oppvekst tillegg til midler bevilget tidligere år. Denne skal arbeide operativt med barn og ungdom med et spesielt fokus på tidlig innsats.

Endringer til seksjon Kultur og Livskraft

A.3 Det bevilges ekstra aktivitetsmidler til biblioteket og BUA på **300,000 i 2023**. Det forutsettes at disse midlene ikke benyttes til lønn, men til økt aktivitet og/eller innkjøp av utstyr. Kommunedirektøren bes vurdere om midlene kan benyttes til å sikre ytterligere tilskudd eksternt gjennom prosjektsøknader eller andre tiltak.

A.4 Det **bevilges 200,000** til en eksternt utlysning for frivillige organisasjoner som ønsker å arrangere kulturtiltak med eller for barn og unge i Øvre Eiker i 2023.

A.5 Det bevilges aktivitetsmidler på totalt **250,000** som disponeres direkte av rådene til tiltak og utstyr for de innbyggerne de representer. Dette fordeles med 75,000 hver til Eldrerådet og Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse, og 50,000 til hhv. Ungdomsrådet og Innvandrerutvalget. Kommunedirektøren bes vurdere i samråd med rådene, om midlene kan benyttes til å sikre ytterligere tilskudd eksternt gjennom prosjektsøknader eller andre tiltak. Kommunedirektøren bes om å komme tilbake med en sak i 2023 om hvordan samarbeidet mellom rådene og det politiske miljøet kan styrkes.

Endringer til seksjon Helse og Omsorg

A.6 Styrking av tilskuddet til fysioterapihjemler fra Kommunedirektørens forslag, slik at alle hjemler under 60% kan økes opp til dette nivået. Dette tilsvarer en **økning av rammen på 350,000**.

A.7 Økning i bevilgning til VTA-plasser som kommunen finansierer eksternt, det bevilges **450,000** til dette.

Reduksjoner i lønns- og prisvekst for rådhusnære tjenester

A.8 Stillingen som Kommunalsjef for Kultur og Livskraft holdes vakant i 2023 og budsjettet for 2023 reduseres derfor med **1,300,000**. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak i løpet av 2023 med en evaluering av om denne stillingen skal fjernes permanent.

A.9 Prosjekt «Digitalt utenforskap» **reduseres med 500,000** (kun) for 2023.

A.10 Økningen i ramme for rådhusnære tjenester **reduseres med totalt 1,750,000** fordelt som følger:

Seksjon Samfunnsutvikling reduseres med 750,000. Det forventes at økning i rådgiverstillinger på Rådhuset og andre nye tiltak i seksjon samfunnsutvikling, kan løses delvis innenfor gjenværende økning i ramme gjennom omprioritering av eksisterende roller i seksjonen.

Økning i ramme for Service og Fellestjenester reduseres med 1,000,000.

Nr	Beskrivelse	Effekt per år	Effekt kun i 2023
A.1	Økt grunnbemanning skole	1,500,000	
A.2	Psykolog 50% - operativ stilling	500,000	
A.3	Ekstra aktivitetsmidler til biblioteket og BUA i 2023	300,000	Ja
A.4	Kulturtiltak for og med barn og unge i 2023	200,000	Ja
A.5	Aktivitetsmidler til rådene	250,000	
A.6	Økning i tilskudd til fysioterapi for små hjemler til minimum 60%	350,000	
A.7	Økning av VTA-plasser i ekstern regi	450,000	
A.8	Stilling Kommunalsjef Kultur og Livskraft holdes vakant i 2023	-1,300,000	
A.9	Reduksjon av budsjett for prosjekt «Digitalt utenforskap» i 2023	-500,000	Ja
A.10.1	Reduksjon av ramme knyttet til lønns- og prisvekst rådhusnære tjenester (Seksjon Samfunnsutvikling)	-750,000	
A.10.2	Reduksjon av ramme knyttet til lønns- og prisvekst rådhusnære tjenester (Seksjon Service og Fellestjenester)	-1,000,000	
Netto		0	

B. Foreslåtte endringer til investeringsbudsjettet

Seksjon 5.3.1 Kommunale Investeringer og seksjon 5.3.2 foreslås uendret fra Kommunedirektøren sitt forslag.

Følgende endringer foreslås til Kommunedirektørens anbefaling til investeringsprogram for ØEKE:

Nr	Tiltak	2023	2024	2025	2026	2027-2032	Sum endring
B.1	Endring: Oppgradering Rådhuset		-2 500 000	-20 000 000	-20 000 000	-70 000 000	-112 500 000
B.2	Ny bevilgning: Vestfossen Barne- og Ungdomsskole - Trafikkavikling og uteområder	10 000 000	0	0	0	0	10 000 000
B.3	Endring: Solbakken barnehage	10 000 000	0	0	0	0	10 000 000
B.4	Ny bevilgning: Ormåsen - Permanent økning i areal oppvekst (skole og barnehage)	1 000 000	20 000 000	30 000 000	0	0	51 000 000
B.5	Ny bevilgning: Hokksund barneskole - Arbeidsmiljøfremmende tiltak og uteområder	6 500 000	0	0	0	0	6 500 000
B.6	Endring: Utvikling Eikertunområdet/HO	-2 500 000	-20 000 000	-30 000 000	0	-20 000 000	-72 500 000
	Brutto sum endringer investeringer	25 000 000	-2 500 000	-20 000 000	-20 000 000	-90 000 000	-107 500 000

Beskrivelse og begrunnelse for nye og endrede forslag i investeringsbudsjettet:

B.1 Endring - Oppgradering Rådhuset

Det forutsettes at oppgraderinger må Rådhuset vil gjennomføres innenfor en ramme på 100 MNOK (fra 212 MNOK i Kommunedirektørens forslag) og primært ha fokus på forbedret innelima, redusert energibruk, bedre utnyttelse av arealer, herunder sikkerhet for ansatte og forbedrede lydforhold for overholdelse av taushetsplikt.

B.2 Ny bevilgning: Vestfossen Barne- og Ungdomsskole – Trafikkavvikling og uteområder

Med referanse til innspill fra FAU og Grendeutvalget bevilges 10 MNOK til forbedret trafikkavvikling og uteområder rundt Vestfossen-skolene i 2023.

B.3 Endring – Solbakken barnehage

Bevilgningen til Solbakken barnehage økes med 10 MNOK, men det forutsettes da at den totale bevilgningen på 25 MNOK benyttes til å etablere en permanent, langsiktig løsning for barnehagen i 2023.

B.4 Ny bevilgning: Ormåsen – Permanent økning i areal oppvekst (skole og barnehage)

Som en del av arbeidet med helhetlig plan for stedsutvikling på Ormåsen, bevilges det midler til permanent økning av arealer innenfor oppvekstområdet (barnehage og skole). Det bevilges planleggingsmidler i 2023, og avsettes midler til tiltak i 2024 og 2025.

B.5 Ny bevilgning: Hokksund barneskole – Arbeidsmiljøfremmende tiltak og uteområder

Det bevilges 5 MNOK til arbeidsmiljøfremmende tiltak for elever og lærere i eksisterende skolebygg på Lerberg, som disponeres i samråd med ansatte og FAU. Det bevilges 1.5 MNOK til forbedring av uteområder på Lerberg som disponeres i samråd med ansatte, FAU og elevrådet. Det forutsettes at dette kommer i tillegg til løpende vedlikeholdsmidler for barneskolen.

B.6 Endring: Utvikling Eikertun/HO

Det forutsettes at planene for utvidelse modereres noe og realiseres innenfor en ramme på 280 MNOK.

B.7 Ny Hokksund barneskole

Det gjøres ingen endringer i investeringsramme eller tidsplan for Hokksund barneskole i handlingsdelen, men det forutsettes at det ikke skal brukes ytterligere midler (utover det som er bevilget for 2022) på videre arbeid med dette prosjektet før Kommunestyret har tatt stilling til denne saken separat, enten sent i 2022 eller tidlig i 2023.

C. Forslag til endringer i mål, delmål og strategier – verbalforslag

Der «Tidligere tekst» står referert er forslaget ett endringsforslag, der det ikke står noen «Tidligere tekst» er forslaget ett tilleggsforslag.

Nr	Sidetail	Tidligere tekst	Ny tekst	Begrunnelse
C.1	s.14	Den største veksten vil fortsatt være i Hokksund og Vestfossen.	Den største veksten vil fortsatt være i Hokksund, Ormåsen og Vestfossen.	Teksten må henge sammen med tallene. Innbyggertallet på Ormåsen har økt med 800 innbyggere mellom 2010 og 2022, Vestfossen med 400 innbyggere i samme periode. Ormåsen må forventes å være en sentral driver for vekst i innbyggertallet også i denne økonomiplanperioden.
C.2	s.14		Siste kulepunkt under delmål 1.1, legge til: Fullføre arbeidet med stedsutviklingsplan for Ormåsen i 2023, inkludert: <ul style="list-style-type: none">• Alternative utvidelsesretninger for Ormåsen• Plan for gang- og sykkelvei mellom Ormåsen og Vestfossen• Utrede alternative tilførselsveier til Ormåsen med mål om å redusere belastningen på Jungerveien• Plan for permanent økning i skole- og barnehagekapasitet	Kommunestyret har tidligere vedtatt å ta inn arbeidet med en stedsutviklingsplan for Ormåsen i kommuneplanens handlingsdel, men dette er tatt ut i Kommunedirektørens forslag. Foreslått videreført med noen justeringer da dette har høyt prioritert.
C.3	s.21		Under 2.3: <ul style="list-style-type: none">• Gjøre en gjennomgang av tjenestene i 2023 og presentere en sak til kommunestyret om aktuelle tjenester for anbud som reserverte kontrakter, f.eks. innenfor vaskeri, kjøkken, kantine, bilvedlikehold og renhold	Selskapene som gir tilbud på reserverte kontrakter kan og ønsker å levere flere tjenester til kommunen, og yter et viktig bidrag i kampen mot utenforskap både i Øvre Eiker og andre kommuner.

C.4	s.22		Legge til nytt kulepunkt under delmål 2.4: Legge til rette for at Øvre Eiker kan ta imot ytterligere 75 flyktninger.	Det er usikkert hvordan situasjonen i Ukraina og antallet flyktninger vil utvikle seg, men det er viktig og riktig at Øvre Eiker tar i mot flere dersom det skulle være behov for det.
C.5	s.35		Legge til nytt kulepunkt fire under delmål 4.1: <ul style="list-style-type: none">• Ta initiativ i 2023 ovenfor relevante nabokommuner med sikte på å posisjonere viktige samferdselsprosjekter inn mot neste rullering av Nasjonal Transportplan, herunder i) to tog i timen mellom Kongsberg og Oslo; ii) ny løsning for RV350 og iii) økt persontrafikk på Randsfjordbanen	Rullering av NTP er framskyndet ett år til våren 2024, noe som betyr at 2023 blir et svært viktig år med tanke på å få prioritert og posisjonert lokale samferdselsprosjekter.
C.6	s.36		Det legges til nytt kulepunkt under delmål 4.2: <ul style="list-style-type: none">• Klima-, miljø- og energiplanen har særlig fokus på energieffektivisering i eksisterende og nye bygg, økt fornybar energiproduksjon inkludert solenergi og jordvarme/bergvarme og miljøvennlig samferdsel.	Presiserer noen av de viktigste fokusområdene for den nye planen.
C.7	s.36		Det legges til nytt kulepunkt under delmål 4.2: Tilbakeføringsplan for Hoensmarka legges fram for kommunestyret og følges opp. Det skal gjøres en vurdering i samarbeid med grunneier av hvordan dette kan sikres som rekreasjonsområde.	Hoensmarka er et viktig rekreasjonsområde med et stort potensiale for økt bruk for innbyggere i hele kommunen.

C.8	s.37	<ul style="list-style-type: none">Løpende vurdere avhending og fortetting for å effektivisere arealer og bidra til lavere klimafotavtrykk	Kulepunkt erstattes med: «Utarbeide en komplett oversikt over kommunens eiendomsportefølje inkludert bygg, tomter og skogarealer i 2023, inkludert en oversikt over dagens bruk, overordnet verdivurdering og potensial for arealeffektivisering.»	Det er en vurdering som bør gjøres helhetlig for kommunen, heller enn sporadisk og basert på enkelte områder eller bygg.
C.9	s.39	Delmål: 5.1: Valgdeltakelse i kommunevalg er i 2023 over 60% Under «Hvordan vet vi om vi får det til»: <ul style="list-style-type: none">Valgdeltakelsen i 2023 er over 60%	Delmål: 5.1: Valgdeltakelse i kommunevalg er i 2023 over 65% Under «Hvordan vet vi om vi får det til»: Valgdeltakelsen i 2023 er over 65%	Deltakelsen i Stortingsvalget 2021 var på 75%. Selv om det er et kjent problem at deltakelsen er lavere i lokalvalg, mener vi at vi må tørre å sette mål om at deltakelsen ikke faller med mer enn 10%.
C.10	s.40	Kommunen fortsetter utviklingen av samarbeidet med grendeutvalgene.	Kommunen skal jobbe aktivt for å styrke forbindelsen mellom grendeutvalgene og det politiske miljøet og det legges fram en egen sak om dette i 2023, hvor det blant annet skal vurderes oppnevning av politiske representanter som kontaktpersoner for de ulike by- og grendeutvalgene.	Tilbakemeldingene fra flere grendeutvalg er at forbindelsen til det politiske miljøet oppleves som svak.
C.11	s.47	Delmål 7.2: Antall arbeidsplasser i næringslivet i kommunen øker	Delmål 7.2: Antall arbeidsplasser i kommunen øker med minst 1.4% i året	Jamfør vedtak fra i fjor, bør ambisjonen være at antall arbeidsplasser øker minst like raskt som antallet nye innbyggere

C.12	s.47	Strategisk næringsplan fremmes for kommunestyret i 2023 og det avsettes ressurs til arbeid med næringsutvikling og bistand til eksisterende næringsliv i kommunen	<p>Punkt endres til: Strategisk næringsplan fremmes for kommunestyret i 2023. Planen skal utvikles i tett samarbeid med næringslivet og det politiske miljøet i kommunen.</p> <p>Det skal i planen avsettes ressurs til arbeid med næringsutvikling og bistand, og det skal vurderes om denne bør opprettes utenfor kommunens ordinære organisasjon.</p>	<p>Det er viktig at næringslivet selv, men også det politiske miljøet, har eierskap til denne planen.</p> <p>Det er viktig at en slik ressurs har en tilstrekkelig uavhengighet fra den daglige driften og er dedikert til næringsutvikling og tilrettelegging.</p>
C.13	s.47	Innovasjon i jord- og skogbruksnæringen er en sentral del av næringsplanen.	<p>Kulepunkt endres til: Innovasjon i jord- og skogbruksnæringen, nye kompetansearbeidsplasser i kommunen og etablering av plasskrevende industri er sentrale deler av næringsplanen.</p>	Det tillagte representerer tilsvarende viktige satsningsområder.
C.14	s.52		<p>Kulepunkt legges til under seksjon 8.1: I 2023 gjennomføre en vurdering av hvordan selvkostområdene bør organiseres og dimensjoneres for å unngå økonomiske tap i år hvor det er reduserte behov for disse tjenestene.</p>	Pådraget i disse tjenestene vil variere, og det er viktig at kommunens organisasjon er dimensjonert for å dekke «grunnbehovet», ikke maksimalbehovet. Det er meldt om et forventet tap knyttet til dette i 2.teritalmeldingen for 2022.
C.15	s.52	Gjennomsnittlig sykefravær skal være under 8% innen utgangen av 2025	<p>Gjennomsnittlig fravær skal være under 7% ved utgangen av 2025.</p> <p>Siste setning strykes: «Tidligere måltall var 7%. Dette er justert opp til 8% fordi kommunedirektøren mener det er mer realistisk.»</p>	Tidligere ambisjon opprettholdes. Det er fortsatt lang tid til utgangen av 2025.

Følgende verbalforslag som er vedtatt i forbindelse med tidligere behandlinger av Kommuneplanens handlingsdel, fremmes på nytt da det ikke har vært rapportert framdrift på disse. Det forventes at disse følges opp uten ubegrunnet opphold i 2023. Flere av årstallene i teksten nedenfor har opprinnelig referert til hhv. 2021 og 2022, men er nå endret til 2023 for å gi mening i kontekst nåværende situasjon. :

C.16 Kommunedirektøren bes komme tilbake til kommunestyret med forslag til en tilskuddsordning for etablerertilskudd for sentrumshandel i Hokksund og Vestfossen sentrum. Virksomheter innen frisør, kiosk, bensin, bank, finans, eiendomsforvaltning og eiendomsmegling skal holdes utenfor ordningen, da denne tilskuddsordningen kun skal tilgodese og bidra til etablering av detaljhandel i Vestfossen og Hokksund sentrum. Med sentrum i denne sammenheng menes butikker med detaljhandel til forbruker, med fasade mot gate på adressene Stasjonsgata i Hokksund og Storgata 22 - 51, Jernbanegata og Støabakken 1 – 7 i Vestfossen.

C.17. Kommunestyret ber Kommunedirektøren om at det lages en dedikert Sykkelplan i 2023. Denne skal inneholde tydelige og realistiske mål for sykkelruter mellom de ulike stedene i kommunen, plan for innbyggermedvirkning, samarbeid med nabokommuner og Viken fylkeskommune, samt tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser. Kommunedirektøren bes om å kartlegge kriteriene for å kunne bli «Sykkelvennlig kommune» og etterkomme disse.

C.18 Det lages et forprosjekt på sykkel- og gangvei mellom Ormåsen og Vestfossen, hvor sykkel og gangvei ned til Leirdalen og videre rett ned til Idretten etableres enten på eksisterende skogsvei, eller annen egnet trasè. Løsningen vil fremme trygg ferdsel for innbyggere til Vestfossen fra Ormåsen og gjøre tilgjengeligheten bedre for fysisk fostring og muligheter for å komme seg trygt fra Ormåsen til Vestfossen uten bruk av bil.

C.19 Kommunestyret ber Kommunedirektøren om å gjennomføre en mulighetsstudie i 2023 om beliggenhet og innhold for utvikling av et nytt og utvidet grøntområde i Hokksund sentrum med f.eks. park, utscene og leikeplass. Målet er at området skal være en attraktiv møteplass på tvers av generasjoner.

C.20 Kommunestyret ber Kommunedirektøren legge frem en B-sak til Kommunestyret som tar for seg å heve kvaliteten i SFO, nedfelle standarder for god praksis i SFO, øke de ansattes kompetanse og ha kvalitetsoppfølging av SFO.

C.21 Kommunestyret ber Kommunedirektøren om å ta initiativ ovenfor fylkeskommunen for å få bedre og billigere kollektivtilbud i hele Øvre Eiker med høyere frekvens, inkludert busstilbud etter kl. 23. Løsning med ringbuss innenfor Øvre Eiker utredes